אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקסב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' תמוז (תרע"ט) – וסטקליף, על חוף הים
נמען: הרב זלמן פינס

הרב קוק מתנצל על שתיקתו: חודשים סבל מחלה, ולבסוף נזקק לניתוח, ויצא במצב טוב 'בזכות תפילת רבים'. הרב קוק מטיל על הרב פינס ועל ד"ר אשר את הנהגת הוועד המרכזי בציריך, וכל קשר עם אגודות אחרות יהיה דרך הרב פינס. עדיין לא מצא קשרי מסחר בשבילו. בהלכה, על רש"י במכות ח: אף שסוכה גזולה כשרה, עשיית הסוכה עצמה מצוה (מברכים שהחיינו), אלא שאינה מעכבת, על דרך דברי ספר חרדים בעניין 'מצוות אינן צריכות כוונה'. תודה לוועד על מכתבם בזמן שהיה בבית החולים.

עיקרי הדברים

- מחלה וניתוח.
- הנהגת הוועד בשווייץ.
- הלכה: עשיית הסוכה.
- תודה על תפילות.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

בעה"י[1], ד' תמוז וועסטקליף, על כיף ימא. [וסטקליף; ראו כרך ג', אגרת תתקס]

שלו'[2] שלו' באהבה נאמנה לכבוד ידי"נ[3] הרב המאוה"ג[4] רב פעלים, הגביר המרומם סוע"ה[5] מוהר"ז[6] פינס [ראו כרך ג', אגרת תתקמב] שליט"א[7], וכא"ל[8] שלו' וברכה בכט"ס[9].

אחדשה"ט[10] במעמקי ידידות.

ידידי הנעלה, כמה אני צריך להתנצל על שתיקתי הארוכה, בין על ההפסקה של חילוף המכתבים ביננו בכלל מצד החבה הפרטית הנודעת ביננו, ובין מצד הענינים הכלליים העומדים על הפרק של הסתדרותנו הקדושה, שמצאנו בכתר"ה[11] אדם אחד מאלף [על פי קהלת ז, כח] אשר רוחו חודרת היא לטהרת עזוז קדושת המחשבה ורוממות התכונה אשר לשאיפתנו הכללית הקדושה, החובקת בקרבה את כל חמדת ישראל וכל תשוקת המית צפיית ישועתו,

---

1 בעה"י – בעזרת השם יתברך
2 שלו' – שלום
3 ידי"נ – ידיד נפשי
4 המאוה"ג – המאור הגדול
5 סוע"ה – סיני ועוקר הרים
6 מוהר"ז – מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות ז (כגון זאב / זלמן / זכריה) – הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7 שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8 וכא"ל – וכל אשר לו
9 בכט"ס – בכל טוב סלה
10 אחדשה"ט – אחרי דרישת שלומו הטוב
11 בכתר"ה – בכבוד תורתו רום הדרתו

בהוה ובעתיד. אמנם התנצלותי חביבי התנצלות של אמת היא, כי ימים רבים של צער עברו עלי ל״ע[12] כמה חדשים מהחורף שעבר סבלתי מהמחלה, אשר סו״ס[13] הוזקקתי לניתוח בגללה, [ראו כרך ג', אגרת תתקנו] וב״ה[14] אשר ברחמיו הגדולים ובזכות תפילת רבים אשר היו עמדי סמכני ברוב חסדו, ויצאתי ת״ל[15] במצב מרוצה. ותקותי לד׳ שיחזקני ויאמצני לימים הבעל״ט[16], ויעודד את רוחי לעורר לבבות טהורות בעם ד׳, לרומם את הוד קודש ישראל לד׳ על אדמת הקודש, באורח שלו׳ וכבוד, בחבת אמת לכל מפלגות עם ד׳ הקרובים והרחוקים, הנחוצה מאד בדור יתום כדורנו, [על פי חגיגה יד: "דור יתום"] ד׳ ירחם ויחון פליטת עמו, ופליטת סופריו האמתיים המתחזקים בכנף מעיל תלמידיו של משה ספרא רבא דישראל, [על פי שמואל א טו, כז; "משה ספרא רבא דישראל" – סוטה יג] האומרים לבית יעקב לכו ונלכה באור ד׳, [על פי ישעיהו ב, ה] וזיו תפארת תורת חיים אשר נטע בתוכנו.

ועתה אקוה בע״ה[17] שיבואו עניני הסתדרותנו הקדושה יותר מסודרים, ומה שנוגע להועד ומשטריו במדינת שוייץ, אקוה שכת״ר[18] ואתו ידידנו הד״ר[19] אשער [ככל הנראה ד"ר אשר, ידידו של הרב קוק בנוישאטל שבשוויץ; ראו כרך ב', אגרת תשלה] כיד ד׳ הטובה עליהם ישאו את דגל הקודש הנושא עליו את הוד עז ד׳, ושאיפת ברכת השלו׳[20] לכל עם ד׳, ולכל מפעליו בבנין שיבת שבותו, [על פי תהלים קכו, א] וכל העניינים שיהיו צריכים להיות נעשים ביחש לאגודות וסיעות אחרות הכל יהיה נעשה ע״י[21] אמצעות כתר״ה[22] שהוא המוציא והמביא והיו״ר[23] בהועד הציריכי, [הוועד של "דגל ירושלים" בציריך] שהוא ועד המרכזי למדינת שווייץ, ועניני חלוקת העבודה, לפי הכשרון והנטיה הנפשית, והשפעת הסביבה של כל אחד משני בני היצהר הדגולים מרבבה [על פי זכריה ד, יד ושיר השירים ה, י] כ״ח במידתו הלא אינני צריך להתוות לפני כתר״ה, ובטחתי שיהיה קשר של מכתבים ושל פגישה מתמיד ביניהם לכונן מחשבות בעצת ד׳ אשר תקום, לרומם את דגל קדשנו ברוממות הוד עזוז אמיתתו, בעה״י. הרבה מאד יש לי לכתוב לכת״ר[24], אמנם עדיין לא פלטינן מחולשה וקשה לי לכתוב הרבה, ואחשוך הדברים לעת אחרת בע״ה, ומה גם שבני שי׳[25] כתב כבר [בנו, הרצי"ה, ששב אז משוויץ ללונדון] איזה ענינים פרטיים, והם הם הדברים שעומדים כעת על הפרק מאד חפצתי לדעת מהטבת המצב המסחרי של כת״ר[26] חביבי, למורת רוחי אחרי חקירתי עדיין לא עלתה בידי חטיבה מעשית להציע לפני כת״ר בעניני קשרי מסחר מפה, מפני מעמד הזמן ושפלות המצב המסחרי בכלל.

---

12 ל״ע - לא עלינו
13 סו״ס - סוף סוף
14 וב״ה - וברוך השם
15 ת״ל - תודה לא-ל
16 הבעל״ט - הבא עלינו לטובה
17 בע״ה - בעזרת השם
18 שכת״ר - שכבוד תורתו
19 הד״ר - הדוקטור
20 השלו׳ - השלום
21 ע״י - על ידי
22 כתר״ה - כבוד תורתו רום הדרתו
23 והיו״ר - והיושב ראש
24 לכת״ר - לכבוד תורתו
25 שי׳ - שיחיה
26 כת״ר - כבוד תורתו

בטחתי בחסד עליון שיכונן את עמדתו וירומם בכבוד את קרנו, ועטרת רחמים יעוטר בעושר וכבוד לאוי"ט[27] בכט"ס.

זכורני שכי[28] כת"ר הערה ע"ד[29] רש"י[30] מכות ח' בסוגיא דחטיבת עצים רשות, [מכות ח: חטיבת עצים לסוכה היא רשות, ולא מצווה] עמש"כ[31] רש"י דהמצוה היא עשית הסוכה, ובאמת אין מצוה כי"א[32] הישיבה, וסוכת גנב"ד[33] כשרה. [סוכה ח: סוכת גויים, נשים, בהמה וכותים כשרה, אף שלא נעשתה לשם מצווה] אמנם קרא צריך לישב גם אליבא דב"ש[34] דס"ל[35] סוכה לשמה בעינן, וגם אליבא דב"ה[36] י"ל[37] כעין ד' ס' חרדים בענין הסברת מצוות א"צ[38] כונה ["ספר חרדים" לר' אלעזר אזכרי, מחכמי צפת: מצוות אינן צריכות כוונה] שאמר כלומר שהכונה מצדה היא מולעבדו בכל לבבכם, [על פי דברים יא, יג] אלא דס"ל שאינה מעכבת, וה"נ[39] י"ל דלא נפיק קרא מפשטיה, והעשיה מצוה היא, (ומברכים עלי'[40] שהחיינו), אלא שאינה מעכבת את ההכשר, ואפילו אם לא עשה מצות העשיה מקיים המצוה דישיבה, דל"ב לשם חובך, לדידן. [דלא בעינן לשם חובה] ויש לפלפל עוד בענין צריך לחדש בה דבר אם נחשב לעשי' ויש בזה שיטות שונות, וקשה לי כעת לבאר הדברים על בורים, ולחכם גדול בישראל כמר שליט"א הלא די ברמיזה כי"ד.

והנני מקצר כעת, וחותם בכל חותמי ברכות בהתעודדות בעוז ד' וצפית ישועתו, שירחם עם מרעיתו, ודם עבדיו יקום, [על פי דברים לב, מג] וקרן ירום ליראיו וחושבי שמו, המחזיקים במעוז תורתו, ומיחלים לחסדו, להאיר אור ישראל על אדמת הקודש, ובהר ציון תהי'[41] פליטה והי'[42] קודש, [על פי עובדיה א, יז] ודבר ד' מירושלים יצא על כל אפסי ארץ. [על פי ישעיהו ב, ג] והי' זה שלו' כנה"ר[43] ונפש ידי"ע[44] דוש"ת[45] באה"ר[46] ונאמנה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

והנני בזה קובע את ברכת תודתי להדרת כתר"ה ולכ' מזכירנו הנכבד מר שעכטער [מזכיר ועד "דגל ירושלים" בצריך] נ"י[47] ולכללות ועדנו הנכבד על רגשי אהבתם אשר הראו לי במכתבם

---

27 לאוי"ט - לאורך ימים טובים
28 שכי - שכבוד
29 ע"ד - על דבר
30 רש"י - רבי שלמה יצחקי
31 עמש"כ - עיין מה שכתבתי
32 כי"א - כי אם
33 גנב"ד - גוים, נשים, בהמה, כותים
34 דב"ש - דבית שמאי
35 דס"ל - דסבירא ליה
36 דב"ה - דברוך השם
37 י"ל - יש לומר
38 א"צ - אין צריך
39 וה"נ - והכי נמי
40 עלי' - עליה
41 תהי' - תהיה
42 והי' - והיה
43 כנה"ר - כנפשו הרמה
44 ידי"ע - ידידו עוז
45 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
46 באה"ר - באהבה רבה
47 נ"י - נרו יאיר

הנעלה, אשר עודדו בו את רוחי בעת צרתי בהיותי עצור בביה"ח[48]. [בבית החולים] והנני להם אסיר תודה, וברכת ד' תבוא על כל חברינו היקרים וכל הקשורים עמנו קשור נפשי, שברבים היו עמדי שהשתתפו בצערנו והתפללו בעדי תפילת ישרים. יהי ד' עמם וישלם פעלם בכפלים, וכל נגע ומחלה לא יקרב באהליהם, [על פי תהלים צא, י] ויאושהו מהרה ברוב עוז ותפארה בארץ חיים בארץ אבות אשר עיני כל ישראל אלי' לעולמים.

ידי"ע הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

48 בביה"ח - בבית החולים